

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

7 במאי 2007

295

י"ט באייר התשס"ז

עמוד

584 הצעת חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007

הצעת חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007

פרק א': פרשנות

1. מטרת החוק – מטרתו של חוק זה להגדיר את מבנה מערך המילואים של צבא הגנה לישראל, וכן את המתווה לקריאה לשירות מילואים ואת חובותיו של חייל המילואים וזכויותיו, והכל תוך ראיית מערך המילואים כחלק בלתי נפרד מצבא הגנה לישראל המהווה נדבך מרכזי שעליו נשען הצבא לצרכים מבצעיים ובעתות חירום ותוך ראיית הנמנים עם מערך המילואים כתורמים תרומה ייחודית למדינת ישראל.

פרשנות

2. (א) בחוק זה –

"הוראות הפיקוד העליון" – כמשמעותן בסעיף 2א לחוק השיפוט הצבאי;

"הרמטכ"ל" – ראש המטה הכללי של צבא הגנה לישראל;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;

"חוק השיפוט הצבאי" – חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955;

"חוק שירות ביטחון" – חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986;

דבריו

המילואים לחירום, ותגבור הצבא הסדיר במקרים מיוחדים וחריגים המצדיקים זאת.

חוק שירות המילואים המוצע מהווה תוצר של עבודת מטה ממושכת, שנערכה בצה"ל ובמסגרת הביטחון, בשיתוף משרדי הממשלה הרלוונטיים וגורמים אזרחיים וה"ועדה לרפורמה במערך המילואים" בראשות הפרופ' אבישי ברוורמן, אשר מונתה בשנת 2004 בידי שר הביטחון.

בעקבות המלצות ועדת ברוורמן לבחינת מודל המילואים הוגשה על ידי משרד הביטחון הצעת חוק שירות המילואים, התשס"ה-2005 (להלן – הצעת החוק הממשלתית). ההצעה אושרה על ידי הממשלה כהצעת חוק ממשלתית, הונחה על שולחן הכנסת, ואושרה בקריאה ראשונה.

הליכי חקיקתה של הצעת החוק לא הושלמו, והכנסת התפזרה.

במחצית הראשונה של שנת 2006 החלו בצה"ל לבחון פעם נוספת האם העקרונות שבאו לידי ביטוי בהצעת החוק הממשלתית עונים על הדרישות, בשים לב לצורכי הביטחון. הצורך בבחינה כאמור התחדד עם פרוץ מלחמת לבנון השנייה ובעקבות השינויים בדרישות הביטחון השוטף.

חוק שירות המילואים המוצע מחליף, בין היתר, את ההוראות בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986.

כללי מערך המילואים מהווה מאז קום המדינה מרכיב מרכזי בעוצמתו של צה"ל ובחוסנה של מדינת ישראל. למערך המילואים תרומה חשובה לחברה בישראל, שאינה נופלת מתרומתו לעוצמה הצבאית של צה"ל. החברה הישראלית חבה לחיילי המילואים חוב ערכי ומוסרי. גם בעתיד הנראה לעין ימשיך צה"ל להתבסס על מערך המילואים המהווה את אחד מנכסי צאן הברזל של החברה הישראלית, הנמצאת מאז הקמת המדינה בתהליכי בנין ומאבק ביטחוני ממושך.

בסביבת הפעולה של צה"ל התרחשו, ומתרחשים אף היום, שינויים משמעותיים – מדיניים, חברתיים, כלכליים וטכנולוגיים. שינויים אלה משפיעים על מערך המילואים ומדגישים את הצורך לבחון את התאמת מתכונת המילואים הקיימת למציאות המשתנה.

מודל המילואים החדש, כפי שבא לידי ביטוי בהצעת חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007 (להלן – חוק שירות המילואים), מחולל שינוי ניכר במבנה מערך המילואים והשירות במילואים, הן ביחס למצב המשפטי המצוי והן ביחס למציאות. ההצעה מעגנת את התפיסה, לפיה רק חלק מאוכלוסיית יוצאי הצבא ישרתו במילואים, אך מנגד מבטיחה לאותם אנשי מילואים תגמול הוגן בעבור שירותם, ומגבילה את המשימות לשמם ניתן לקרוא להם לשירות מילואים. זאת, על מנת להבטיח כי נטל המילואים יצומצם למינימום הכרחי – שמירה על כשירותו של מערך

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

- "חייל מילואים" – מי שנמנה עם מערך המילואים לפי הוראות סעיף 4;
 "מוסמך" – מי שהוסמך בפקודות הצבא לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים;
 "מערך המילואים" – כלל כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל;
 "פוקד" – מי שמונה לפקוד לפי סעיף 50 לחוק שירות ביטחון;
 "פקודות הצבא" – כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי;
 "שירות מילואים" – שירות פעיל במערך המילואים;
 "תעסוקה מבצעית" – כהגדרתה בפקודות הצבא;
 "השר" – שר הביטחון.
- (ב) לכל מונח אחר בחוק זה תהיה המשמעות הנודעת לו בחוק שירות ביטחון.

פרק ב': מערך המילואים

- 3' (א) היקף מערך המילואים הנדרש לצורך היערכות צבא הגנה לישראל לשעת חירום ייקבע בידי הממשלה, לפי הצעת השר אשר תינתן לאחר שהובאה לפניו המלצת הרמטכ"ל לענין זה; היקף מערך המילואים שנקבע כאמור אינו טעון פרסום ברשומות או כל פרסום פומבי אחר.
- (ב) הממשלה תבחן, מזמן לזמן, לפי הצעת השר, את הצורך בשינוי היקף מערך המילואים הנדרש שנקבע לפי הוראות סעיף קטן (א).
- (ג) הרמטכ"ל יקבע בפקודות הצבא את הכשירות הנדרשת ממערך המילואים לצורך היערכות לשעת חירום וכן את התקופות המזעריות של שירות מילואים הנדרשות לשם שמירה על כשירות זו.
- 4' (א) יוצא צבא, שנמצא כשר לשירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון ושאינו בשירות סדיר, יימנה עם מערך המילואים אם קבע פוקד, בצו, כי הוא מתאים לשירות מילואים וכי הימנותו עם מערך המילואים נחוצה.
- (ב) לא ניתן לגבי יוצא צבא צו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך 24 חודשים מהמועד הקובע, יראו את יוצא הצבא כאילו ניתן לו פטור מחובת שירות מילואים לפי סעיף 36(2) לחוק שירות ביטחון; לענין זה, "המועד הקובע" – המועד המאוחר מבין אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 3 מוצע להגביל בהחלטת ממשלה את היקפו של מערך המילואים, בהתאם להיקף מערך המילואים הנדרש לצורך היערכותו של צה"ל לשעת חירום. כמו כן, מוצע לקבוע בקרה עתית של הממשלה אחר שינויים בהיקף מערך המילואים הנדרש כאמור.
- בנוסף, מוצע לעגן בחוק את החובה לקבוע בפקודות הצבא את הכשירות הנדרשת ממערך המילואים, לרבות משכי השירות המינימאליים הנדרשים לשם שמירה על הכשירות כאמור.
- סעיף 4 כיום, קובע סעיף 27(א) לחוק שירות ביטחון, כי "יוצא צבא שנמצא כשר לשירות והוא אינו בשירות סדיר יהיה נמנה עם כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל". לאור מספרם הרב של יוצאי הצבא במדינת ישראל, העולה על הדרוש לצורך מוכנות לשעת חירום, מוצע לקבוע במפורש, כי צירופו של יוצא צבא למערך
- 1986 (להלן – חוק שירות ביטחון). המסדירות כיום, בעיקר בפרק ד' שבו, את שירות המילואים בצה"ל.
- סעיף 2 לענין ההגדרה "חייל מילואים" – בחוק שירות ביטחון נקבע כי כל יוצא צבא שאינו משרת בשירות סדיר נמנה אוטומטית עם כוחות המילואים של צה"ל. מוצע להבחין בין "יוצא צבא" כמשמעותו בחוק שירות ביטחון לבין "חייל מילואים", שהוא מי שנתקבלה לגביו החלטה כי יימנה עם מערך המילואים, בהתאם לסעיף 4 לחוק שירות המילואים המוצע.
- מאחר שהצעת חוק שירות המילואים מתבססת במידה רבה על ההסדרים הקיימים בחוק שירות ביטחון, מוצע לקבוע, כי לשאר המונחים בחוק המוצע, אשר לא הוגדרו במסגרתו, תהיה המשמעות הנודעת להם בחוק שירות ביטחון.

- (1) המועד שבו סיים יוצא הצבא את שירותו הסדיר;
- (2) 12 חודשים מתום התקופה לקריאה לשירות כמשמעותה בסעיף 20(ג2) לחוק שירות ביטחון;
- (3) המועד שבו ניתן ליוצא הצבא פטור משירות סדיר לפי סעיף 36(1) לחוק שירות ביטחון.
- (ג) אמות המידה לענין התאמתו של יוצא צבא לשירות מילואים ונחיצות הימנותו עם מערך המילואים, ייקבעו בהוראות הפיקוד העליון.

פרק ג': שירות מילואים

5. חובת שירות מילואים (א) חייל מילואים חייב בשירות מילואים לפי הוראות חוק זה.
- (ב) חייל מילואים חייב להתייצב לשירות מילואים, אם נקרא לכך, בידי מוסמך, בצו, בדרך שנקבעה בפקודות הצבא, במקום ובזמן שנקבעו בצו, וכן חייב הוא לשרת שירות מילואים כל זמן שהצו עומד בתוקפו.
6. קריאה לשירות מילואים (א) חייל מילואים לא ייקרא לשירות מילואים, אלא למטרה ממטרות אלה:
- (1) אימון והכשרה של חייל המילואים או של היחידה שאליה הוא משתייך לשם מימוש ייעודיהם בשעת חירום; לענין זה, "אימון והכשרה" – לרבות פעילות שיש בה תרומה ישירה ומשמעותית לאימון או להכשרה של חייל המילואים או של היחידה שאליה הוא משתייך לשם מימוש הייעודים כאמור;
- (2) ארגון וניהול כוח אדם, ובכלל זה שיבוץ חייל המילואים ביחידה, אכיפת משמעת וטיפול בפרט, וכן כל מטרה דומה אחרת שתיקבע בפקודות הצבא;
- (3) תעסוקה מבצעית;
- (4) שירות בתפקידים, במקצועות או לשם יעדים כפי שקבע השר בצו, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לאחר ששוכנע כי אין חלופה סבירה אחרת לשם השגת יעדי השירות אלא אם כן ייקרא חייל מילואים לשירות מילואים; צו לפי פסקה זו יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריך לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

ד ב ר י ה ס ב ר

- המילואים איננו אוטומטי, אלא מותנה בבחינה של מידת התאמתו לשירות מילואים ונחיצותו למערך האמור.
- מוצע לקבוע, בדומה לסעיף 20 לחוק שירות ביטחון, מסגרת זמן מרבית בה יהיו רשאים גורמי הצבא לצרף יוצא צבא למערך המילואים, מרגע שתהיה נתונה בידם הסמכות לעשות כן. על פי המוצע, אם לא יצורף יוצא הצבא למערך המילואים בתוך שנתיים מהמועד שבו ניתן היה לעשות כן (כלומר, בתוך שנתיים מהמועד שבו סיים שירות סדיר או שירות קבע, מהמועד האחרון שבו ניתן לקרוא לו להתייצב לשירות סדיר לפי סעיף 30 לחוק שירות ביטחון או מהמועד שבו ניתן לו פטור משירות סדיר לפי סעיף 36(1) לחוק האמור), יראוהו כמי שפוטר משירות מילואים. על הפטור יחול גם סעיף 38 לחוק שירות ביטחון, המאפשר, בין היתר, לבטל את הפטור, אם הטעמים שבגללם ניתן הפטור אינם קיימים.
- עוד מוצע לקבוע כי החלטה בדבר צירופו של יוצא צבא פלוני למערך המילואים תיעשה בהתאם לקריטריונים ברורים מראש שייקבעו בהוראות הפיקוד העליון, כדי
- להבטיח שקיפות והגינות של הליכי הגיוס למילואים ויכולת בקרה עליהם.
- סעיף 5 מוצע לקבוע כי חייל מילואים חייב להתייצב לשירות מילואים אם וככל שנקרא לפי חוק שירות המילואים. סעיף זה, כולל את הוראות סעיפים 27(א) ו-28(ג) לחוק שירות ביטחון, בשינויים קלים.
- סעיף 6 מוצע לקבוע את המטרות שלשמן ניתן לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים במצב שגרה, וזאת בשונה מהמצב הנוכחי, שבו אין מגבלה בחוק על מטרות שלשמן ניקרא חייל מילואים לשירות מילואים. חייל מילואים ייקרא למטרת אימון, הכשרה או תעסוקה מבצעית, וזאת בלי לגרוע מהסמכות לקרוא לחייל המילואים למטרות מינהליות שונות המחייבות את התייצבותו האישית ביחידה, כגון הצבה, שיבוץ והעמדה לדין משמעת.
- כן מוצע לאפשר לקרוא לשירות מילואים למטרות החורגות מהאמור, בתפקידים, במקצועות או לצורך יעדים שלגביהם שוכנע שר הביטחון כי לא קיימת חלופה להישענות

(ב) חייל מילואים לא ייקרא לשירות מילואים למטרת תעסוקה מבצעית כאמור בסעיף קטן (א)(3) יותר מפעם אחת במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות; ואולם רשאי השר, אם שוכנע כי קיימים צורכי ביטחון המצדיקים זאת, לקבוע בצו, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כי ניתן לקרוא לחייל מילואים למטרת תעסוקה מבצעית יותר מפעם אחת במהלך תקופה כאמור, הכל כפי שיקבע בצו.

(ג) הוראות לענין מספר הפעמים שניתן לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים בכל שנה, ייקבעו בפקודות הצבא.

7. (א) מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים לא יעלה על מספר הימים כמפורט להלן, לפי הענין, במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות: משך שירות המילואים

(1) לגבי חייל מילואים שאינו קצין – 54 ימים אם הוא ממלא בשירות המילואים תפקיד שאינו פיקודי, ו-70 ימים אם הוא ממלא בשירות המילואים תפקיד פיקודי;

(2) לגבי חייל מילואים שהוא קצין – 84 ימים.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) אורכו של שירות מילואים לפי סעיף 6(א)(2) לא יעלה על יום אחד בכל פעם;

(2) אורכו של שירות מילואים לפי סעיף 6(א)(3) לא יעלה על 25 ימים בכל פעם.

(ג) השר רשאי לקבוע בצו, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כי מספר הימים המרבי שבו ישרת חייל מילואים בשירות מילואים, בתפקידים ובמקצועות כפי שיקבע יעלה על מספר הימים כאמור בסעיף קטן (א) ובלבד שלא יעלה על 108 ימים במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות, אם התקיים אחד מאלה:

(1) יש צורך בתקופות אימון והכשרה ארוכות יותר, לשם שמירה על רמת הכשירות הנדרשת מחייל המילואים או מהיחידה שאליה הוא משתייך;

(2) לענין שירות מילואים בתפקידים, במקצועות או לשם יעדים שנקבעו בצו לפי סעיף 6(א)(4) – קיים חוסר בכוח אדם בתפקידים או במקצועות שבהם נקרא חייל המילואים לשירות.

(ד) צו לפי סעיף קטן (ג) יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 מוצע לקבוע את מכסת ימי המילואים המרבית לקריאה לשירות מילואים.

בשונה מהמצב הקיים, שבו המכסה המחושבת על בסיס שנתי וחודשי מגיעה סך הכל עד לשלושים ושישה ימי מילואים בשנה, מוצע לצמצם במידה ניכרת את משך המילואים המרבי שאליו ניתן יהיה לקרוא לחייל מילואים, אך לאפשר לגורמי התכנון גמישות רבה יותר ולקבוע את תכניות האימונים על בסיס תלת-שנתי. כך חייל מילואים שהוא קצין לא ייקרא לשירות מילואים של יותר מ-84 ימים בפרק זמן של שלוש שנים; חייל מילואים הממלא תפקיד פיקודי לא ייקרא לשירות מילואים של יותר מ-70 ימים, ואילו חייל אחר לא ייקרא לשירות מילואים של יותר מ-54 ימים, בפרק זמן של שלוש שנים.

על מערך המילואים גם בשגרה, וכי יעדי הצבא לא יושגו במלואם אם לא ייקראו לשירות אנשי מילואים דווקא.

מסקנות מלחמת לבנון השנייה כפי שהן מתבטאות בתחקירי הצבא, ועבודת המטה שנערכה במערכת הביטחון בעקבותיהן, קובעות כי לא ניתן להימנע מקריאה לחיילי מילואים גם לשירות בתעסוקה מבצעית. עם זאת, עולה מעבודת המטה כי ניתן להסתפק בקריאה לחיילי מילואים לתעסוקה מבצעית אחת לשלוש שנים בלבד, תוך מתן סמכות בידי שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להתיר קריאה לחיילי מילואים לתעסוקות מבצעיות נוספות.

מוצע כי תחילתו של סעיף זה תהא מיום כ"ז באדר התש"ע (13 במרס 2010) (ראה סעיף 42).

(ה) הוראות לענין מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים בכל שנה, ייקבעו בפקודות הצבא.

(ו) במנין ימי שירות המילואים כאמור בסעיף זה יבואו ימי המנוחה כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948⁴, וכן ימים אחרים שבהם, על פי פקודות הצבא, אין לשחרר חייל מילואים משירות מילואים.

(ז) השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר דינה של תקופת שירות מילואים שהתחילה בשלהי שנה אחת והסתיימה, תוך כדי שירות רצוף, בשנה שלאחריה.

(ח) בסעיף זה, "שנה" – תקופה שמ-1 בינואר של שנה פלונית עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

8. (א) על אף הוראות סעיפים 6 ו-7, רשאי השר, בנסיבות חירום ולאחר ששוכנע שביטחון המדינה מחייב זאת –

- (1) לקרוא, בצו, לכל חייל מילואים להתייצב לשירות מילואים כפי שנקבע בצו, במקום ובזמן שנקבעו בצו, ולשרת שירות מילואים כל זמן שהצו עומד בתוקפו;
- (2) להסמיך, בצו, פוקד או מוסמך, לקרוא לחייל מילואים להתייצב ולשרת כאמור בפסקה (1).

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יובא על ידי השר, בהקדם ככל האפשר לאחר שניתן, לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אשר רשאית לאשר, בשינויים או בלי שינויים, לא לאשר, או להביאו לפני הכנסת; תוקפו של צו כאמור יפקע כעבור 14 ימים מיום שניתן, אם לא אושר בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.

9. (א) החליטה הממשלה, על פי המלצת השר, ולענין שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף 14 – על פי המלצת השר לביטחון הפנים, כי קיימים צרכים ביטחוניים דחופים או כי התקיימו נסיבות מיוחדות או חריגות המחייבות זאת (בסעיף זה – החלטה על מצב מיוחד). רשאית היא, מנימוקים שיירשמו ואם שוכנעה בשים לב לנסיבות הענין באותה עת כי אין אמצעי מתאים אחר, לאשר לשר להסמיך, בצו, פוקד או מוסמך, לקרוא לחייל מילואים הנמנה עם יחידות, תפקידים או מקצועות כפי שיקבע בצו, למטרות או לתקופות החורגות מהמטרות או מהתקופות הקבועות בסעיפים 6 ו-7 (בסעיף זה – קריאה לשירות במצב מיוחד); תקופת תוקפו של צו כאמור תהיה למשך תקופת תוקפה של ההחלטה על מצב מיוחד.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 8 סעיף 34 לחוק שירות ביטחון קובע כי בנסיבות חירום מוסמך שר הביטחון, אם שוכנע כי ביטחון המדינה מחייב זאת, לקרוא בצו לכל יוצא צבא להתייצב לשירות סדיר או לשירות מילואים. מכוח סעיף זה נקראים חיילי מילואים לשירות בנסיבות חירום של ממש, כגון מלחמה כוללת.

מוצע להעביר את הסמכויות של סעיף 34 האמור לסעיף 8 המוצע, תוך ביטול האפשרות לקריאה בצו חירום לשירות סדיר, שכן, קריאה לשירות מילואים היא מידתית יותר ומזכה את החייל בתגמול משמעותי, בהשוואה לשכרו של חייל בשירות חובה.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי אם החליטה הממשלה על מצב מיוחד ניתן יהיה לקרוא לחייל מילואים גם למטרות שאינן אימון או הכשרה, וזאת גם במקצועות ובתפקידים שאינם נמנים עם החריגים בסעיף 6(ג) המוצע,

משכי שירות אלה מביאים לידי ביטוי את מכסת הימים הנדרשת לצורך אימון החייל והיחידה ושמידה על כשירותם, בצירוף מכסת הימים הנדרשת לביצוע תעסוקה מבצעית מינימלית (שירות של עד עשרים וחמישה ימים בתעסוקה מבצעית, אחת לשלוש שנים).

עוד מוצע להותיר בידי שר הביטחון את הסמכות לקבוע בתקנות כי הנמנים עם מקצועות ותפקידים מסוימים ייקראו לשירות מילואים לתקופות נוספות, אם הדבר דרוש לצורך שמירת כשירותם המבצעית או שקיים חוסר בכוח אדם באותם תפקידים או מקצועות. גם במקצועות ובתפקידים אלה נקבע מספר ימים מרבי לקריאה לשירות, על בסיס תלת שנותי.

כמו כן מוצע כי בפקודות הצבא ייקבעו הוראות לענין מספר הפעמים בשנה שבהן יהיה מוסמך, רשאי לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים ולענין תקופת שירות המילואים המרבית בשנה אחת.

⁴ ע"ר התש"ח, תוס' 1, עמ' 1.

(ב) תקופת תוקפה של החלטה על מצב מיוחד תהא כפי שנקבע בה, ואם לא נקבעה בה תקופה – למשך 90 ימים מיום שניתנה; הממשלה רשאית לחזור ולהחליט על מצב מיוחד.

(ג) קריאה לשירות במצב מיוחד תובא על ידי השר, בהקדם ככל האפשר לאחר שניתנה, לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אשר רשאית לאשרה, בשינויים או בלי שינויים, לא לאשרה, או להביאה בפני הכנסת; תקופה של הקריאה יפקע כעבור 14 ימים מיום שניתנה, אם לא אושרה בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.

10' (א) חייל מילואים שלא שירת שירות סדיר או שטרם השלים אימון צבאי ראשוני, חייב בשירות מילואים מעבר לתקופה שהוא חייב בה לפי הוראות פרק זה, למשך תקופה שלא תעלה על ארבעה חודשים, ובלבד שייקרא לראשונה לשירות כאמור בתוך 24 חודשים מהמועד הקובע כמשמעותו בסעיף 4(ב).

(ב) שירות מילואים לפי סעיף זה יהיה רצוף, ואולם רשאי מוסמך להורות כי תקופת השירות כאמור תחולק לשניים או לשלושה, באותה שנה או במספר שנים רצופות.

11' (א) כללים לענין שירות מילואים לפי חוק זה, לרבות לענין מתן הודעה מראש על קריאה לשירות מילואים, ייקבעו בפקודות הצבא; כן ייקבעו בפקודות הצבא זכויותיו וחובותיו של חייל מילואים בשירות מילואים.

(ב) כללים לפי סעיף קטן (א) יובאו לידיעת חייל המילואים, בכתב, בדרך שיקבע השר בתקנות.

(ג) (1) נקרא חייל מילואים לשירות מילואים על ידי מוסמך, שלא על פי הכללים שנקבעו בפקודות הצבא לפי סעיף קטן (א), והוא הדבר לידיעת הגורם שנקבע לכך בפקודות אלה, יבטל אותו גורם או יתקן, לפי הענין, את קריאתו של חייל המילואים לשירות מילואים.

(2) תוקנה הקריאה לשירות מילואים של חייל המילואים, יתייצב חייל המילואים לשירות מילואים, כאמור בקריאה המתוקנת.

(ד) (1) לא קיבל חייל מילואים הודעה על תיקון או ביטול הקריאה לשירות מילואים, כאמור בסעיף קטן (ג), חייב חייל המילואים להתייצב לשירות המילואים שאליו נקרא.

(2) חייל מילואים שהתייצב לפי הוראות פסקה (1), לא ישרת שירות מילואים, אלא אם כן תוקנה קריאתו וכאמור בקריאה המתוקנת, או אם נמסר לו כי הגורם האמור בסעיף קטן (ג)(1), אישר כי קריאתו נעשתה על פי הכללים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 10 סעיפים 27(ב) ו-29 לחוק שירות ביטחון מאפשרים לקרוא ליוצא צבא לשירות מילואים במקום שירות סדיר ("שלב ב"), מוצע לעגן הוראות אלה בחוק המוצע ולאפשר קריאה לחייל מילואים לתקופה ממושכת, העולה במידה ניכרת על מכסת הקריאה השגרתית, כדי להקנות לחייל מילואים הכשרה צבאית ראשונית של מספר חודשים. לרוב מדובר בעולים חדשים מבוגרים, אשר אינם נקראים לשירות סדיר ממושך, אך קיימת נחיצות להציבם במערך המילואים לשעת חירום.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי כללים בדבר שירות מילואים ייקבעו בפקודות הצבא וזאת כפי שקבוע כיום בסעיף 27 לחוק שירות ביטחון. כן מוצע לקבוע כי חייל מילואים אשר נקרא לשירות מילואים בניגוד לכללים

או לתקופות החורגות ממכסת ימי המילואים שאליהם ניתן לקרוא לחייל מילואים במצב רגיעה. ההצדקה לקריאה לשירות מילואים במצב מיוחד הינה קיומם של צרכים ביטחוניים רחופים או קיומן של נסיבות מיוחדות או חריגות, לפי החלטת הממשלה, שאינם עולים כדי מצב חירום המצדיק שימוש ב"צו 8", כמפורט בסעיף 8 המוצע. כמו כן, מוצע כי תקופת תוקפה של החלטת הממשלה על מצב מיוחד תהא כפי שנקבע בהחלטה, ואם לא נקבעה בה תקופה – למשך 90 ימים מיום שניתנה.

קריאה לשירות מילואים במצב מיוחד תובא על ידי שר הביטחון, בהקדם האפשרי, לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ותפקע כעבור 14 ימים, אם לא אושרה בידי הוועדה האמורה או בידי הכנסת, קודם לכן.

12. חייל מילואים החייב להתייצב לשירות מילואים, רואים אותו לענין חוק השיפוט הצבאי, כאילו היה בשירות מן הזמן שנקבע להתייצבותו בצו או בקריאה לפי חוק זה; לא התייצב, בלא צידוק מספיק, רואים אותו כאילו באותו זמן עזב את השירות שלא ברשות.

פרק ד': התנדבות לשירות מילואים

13. (א) מי שאינו חייב בשירות מילואים לפי חוק זה רשאי להתנדב לשירות במערך המילואים, ובלבד שהגיע לגיל שבו רשאי פוקד לקרוא ליוצא צבא לשירות סדיר לפי סעיף 13 לחוק שירות ביטחון.

(ב) חייל מילואים רשאי להתנדב לשירות מילואים לתקופה נוספת מעבר לתקופה שהוא חייב בה.

(ג) חייל מילואים רשאי להתנדב לשירות מילואים למטרה שאינה אחת המטרות המנויות בסעיף 6(א) ובלבד שהשר שוכנע, ולענין שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף 14 – שהשר לביטחון הפנים שוכנע, כי לא יושגו יעדי השירות כנדרש אם לא ייקרא חייל המילואים לשירות מילואים לאותה מטרה.

(ד) התנדבות כאמור בסעיף זה תהא בהצהרה חתומה בידי המתנדב וטעונה אישור השר, ולענין שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף 14 – אישור השר לביטחון הפנים, אשר יינתן בכפוף להיקף מערך המילואים שנקבע לפי הוראות סעיף 3; ההצהרה תפרט את תקופת ההתנדבות.

(ה) מי שהתנדב לפי סעיף זה לשירות מילואים או לתקופת שירות מילואים נוספת חייב בשירות מילואים עד תום התקופה הנקובה בהצהרת ההתנדבות, אלא אם כן הורה השר על שחרורו במועד מוקדם יותר, או אם מסר המתנדב, במועד שנקבע לכך בתקנות, הודעה מוקדמת, בכתב, על רצונו להשתחרר.

(ו) שירות מילואים בהתנדבות לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכן דבר וענין.

(ז) השר רשאי לקבוע תקופות התנדבות לשירות מילואים וכללים בדבר קבלת מתנדבים לשירות מילואים ובדבר שחרורם מהשירות.

(ח) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע התנדבות של חייל מילואים –

(1) לשירות מילואים בתנאי קבע, בהתאם לכללים שייקבעו בפקודות הצבא;

(2) לשירות מילואים למטרת אימון מתנדבים ביחידות החילוץ של משטרת ישראל, ובלבד שההתנדבות כאמור אושרה בידי השר לביטחון הפנים ואינה פוגעת בשירות מילואים של חייל המילואים למטרות אחרות לפי חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

חייל המילואים יוכל להתנדב לשירות מילואים למטרות שאינן אימון, הכשרה או תעסוקה מבצעית, בכפוף לאמור בפקודות הצבא שייקבעו לענין זה ובתנאי ששוכנע שר הביטחון, כי אם לא ייקרא חייל המילואים לשירות לשם אותה מטרה לא יושגו יעדי השירות כנדרש.

בנוסף מוצע לקבוע בחוק כי אין בהוראות הסעיף המוצע כדי למנוע התנדבות של חייל מילואים לשירות מילואים בתנאי קבע. וזאת כיוון שחייל בשירות מילואים בתנאי קבע מקבל במהלך שירותו תנאי שירות ושכר הדומים לאלה של חייל בשירות קבע. שירות מילואים בתנאי קבע היא צורת שירות המאפשרת לצבא לקיים משימות זמניות באופן גמיש.

שנקבעו לא יהיה פטור מחובת התייצבות לשירות המילואים. חייל מילואים כאמור יוכל לפנות אל הגורם שהוציא את צו הקריאה לשירות מילואים ולבקש את תיקונו.

סעיף 12 מוצע להחיל את הוראות חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, על חייל מילואים החל מהמועד שנקרא להתייצבותו בצו או בקריאה.

סעיף 13 מוצע להסדיר את אפשרות ההתנדבות לשירות מילואים, בכפוף לאישור שר הביטחון או מי שהוסמך לכך על ידו. ההתנדבות לשירות המילואים תיעשה בכפוף להיקף שנקבע למערך המילואים לפי סעיף 3 לחוק המוצע.

פרק ה': שירות מילואים במסגרת שאינה צבאית

14'. (א) השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להורות, בצו, כי חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים לפי הוראות חוק זה ישרת בשירות המילואים שאליו נקרא, כולו או חלקו, במשמר הגבול, הכל כאמור בצו.

(ב) נקרא חייל מילואים לשירות מילואים כאמור בסעיף קטן (א), יתייצב לשירות במשמר הגבול בהתאם לאמור בצו.

(ג) חייל מילואים, החייב להתייצב לשירות מילואים לפי סעיף זה, רואים אותו, לענין פרק ב' לחוק המשטרה (דין משמעת, בירור קבילות שוטרים והוראות שונות), התשס"ו-2006⁵ (בפרק זה – חוק המשטרה), וכן לענין סעיפים 77ח עד 77ח25 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁶ (בפרק זה – פקודת המשטרה), כמי שנמנה עם כוחות משטרת ישראל מן הזמן שנקבע להתייצבותו בצו לפי סעיף קטן (א); לא התייצב, בלא צידוק מספיק, רואים אותו כאילו באותו זמן עזב את השירות שלא ברשות.

(ד) שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכל דבר וענין.

15'. (א) כל עור חייל מילואים משרת שירות מילואים במשמר הגבול בהתאם לצו לפי סעיף 14, לא יראהו, לענין חוק השיפוט הצבאי והתקנות לפיו, כחייל במשמעותו בסעיף 1 לאותו חוק, ואולם סעיפים 250 ו-252 לחוק האמור יחולו באופן שהסמכות הנתונה בהם לקצין משטרה צבאית שהוא קצין שיפוט בכיר תהא מסורה לקצין משטרה בכיר שמונה לענין זה בידי המפקח הכללי של משטרת ישראל, וביצוע הבדיקות ייוחד לגילוי שימוש בסם מסוכן או החזקת סם מסוכן במשטרת ישראל.

(ב) דינו של חייל מילואים המשרת שירות מילואים כאמור בסעיף קטן (א), הוא כדין שוטר בכל הנוגע לסמכויותיו וחובותיו, לרבות כללי המשמעת, וכן בכל הנוגע להוראות פרק ג' לחוק המשטרה, ואולם –

(1) לא יחולו עליו הוראות סעיף 10(2) לפקודת המשטרה בדבר הסמכות לשחררו או לפטרו, והוראות סעיפים 11, 12, 13 ו-18 עד 20 וכן הפרק הרביעי, לפקודה האמורה;

(2) במהלך שירות המילואים לפי סעיף 14 לא יקבל חייל המילואים המשרת בשירות כאמור שכר ממשטרת ישראל אלא תגמולי מילואים לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי, והוראת סעיף 286 לחוק האמור לא תחול.

16'. (א) השר, בהתייעצות עם ראש הממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להורות, בצו, כי חייל מילואים ישרת בשירות מילואים לפי הוראות חוק זה, כולו או חלקו, ביחידת סמך של משרד ראש הממשלה שתכלית פעילותה היא ביטחון המדינה ותושביה.

שירות מילואים
ביחידות סמך
של משרד ראש
הממשלה,
שתכלית
פעילותן היא
ביטחון המדינה

ד ב ר י ה ס ב ר

צה"ל (משמר הגבול ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה שתכלית פעילותן היא ביטחון המדינה ותושביה), ויחולו עליו הכללים הנוגעים לשירות מילואים בצה"ל, הן מבחינת מטרות הקריאה לשירות מילואים (אימון, תעסוקה מבצעית וכו') והן מבחינת משך השירות.

סעיפים שירות המילואים מחוץ לסדר כוחות צה"ל, בגופים ביטחוניים, אינו מעוגן כיום בחקיקה, להבדיל משירות סדיר מחוץ לסדר כוחות, שמעוגן בחוק שירות ביטחון.

מוצע לקבוע הסדרים אשר יאפשרו לחייל מילואים לשרת בשירות מילואים ביחידות מחוץ לסדר הכוחות של

⁵ ס"ח התשס"ו, עמ' 130;

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, התשל"א, עמ' 390.

(ב) (1) חייל מילואים שהוצב לשרת ביחידת סמך של משרד ראש הממשלה לפי הוראות סעיף קטן (א) רשאי, משהודע לו על הצבתו, להביע את התנגדותו לכך בפני הקצין שהודיע לו על כך או בפני קצין מוסמך; הודעה כאמור תימסר לא יאוחר מחודשיים מיום הצבתו כאמור, ומשעשה כן – יוצב לשירות מילואים בצבא הגנה לישראל.

(2) אין בהוראות פסקה (1) כדי לגרוע מזכותו של חייל מילואים שהוצב ביחידת סמך של משרד ראש הממשלה להגיש בקשה, בכל עת, בהתאם לפקודות הצבא, לעבור ולשרת שירות מילואים בצבא הגנה לישראל; עשה כן – תידון בקשתו ותישקל בדרך המקובלת בצבא.

(3) בסעיף קטן זה, "קצין מוסמך" – קצין צבא שהוסמך לענין זה בידי ראש אגף משאבי אנוש בצבא הגנה לישראל.

(ג) חייל מילואים המשרת שירות מילואים לפי סעיף זה בשירות הביטחון הכללי, יהיו לו, בנוסף לסמכויותיו וחובותיו כחייל מילואים, סמכויות וחובות הנתונות לעובד השירות כהגדרתו בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002⁷, לפי הוראות השירות או נהלי השירות כהגדרתם בחוק האמור; כן, יחולו עליו, בנוסף להוראות חוק השיפוט הצבאי, גם הוראות בענין משמעת שחלות לפי כל דין על עובד השירות במסגרת תפקידו וביחס לסמכויות ולחובות כאמור.

(ד) חייל מילואים המשרת שירות מילואים לפי סעיף זה במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, יהיו לו, בנוסף לסמכויותיו וחובותיו כחייל מילואים, סמכויות וחובות הנתונות לעובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים לפי כל דין או הוראת מינהל; כן יחולו עליו, בנוסף להוראות חוק השיפוט הצבאי, גם הוראות בענין משמעת שחלות לפי כל דין על עובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים במסגרת תפקידו וביחס לסמכויות ולחובות כאמור.

(ה) חייל מילואים המשרת שירות מילואים ביחידת סמך של משרד ראש הממשלה לפי סעיף זה, יהא כפוף פיקודית למי שעומד בראש יחידת הסמך או למי שהוא הסמך לכך.

(ו) שירות מילואים לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכל דבר וענין.

פרק ו': תגמולים, זכויות והוקרה

(א) חייל מילואים זכאי, בנוסף לתגמולים אחרים שלהם הוא זכאי על פי דין, לתגמול מיוחד בשל שירות מילואים שביצע (בסעיף זה – תגמול מיוחד); תנאי הזכאות לתגמול המיוחד, לרבות משך תקופת שירות המילואים המזכה, וכן שיעוריו ודרכי ביצוע התשלום, ייקבעו בפקודות הצבא.

(ב) מימון התגמול המיוחד יהיה מאוצר המדינה ויווסף לבסיס תקציב הביטחון, כמשמעותו בפרק ג' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁸.

(ג) מסכום התגמול המיוחד ניתן לקזז את הסכומים שאותם חב מי שזכאי לתגמול המיוחד, עקב שירות המילואים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובכלל זה משך תקופת המילואים המזכה, שיעוריו של התגמול המיוחד ודרכי ביצוע התשלום. מנגנון התגמול המיוחד המוצע דומה למנגנון הקבוע בסעיף 33א לחוק שירות ביטחון.

סעיף 17 מוצע לקבוע כי חייל מילואים יהיה זכאי, בנוסף לתגמולים אחרים שלהם הוא זכאי על פי דין, לתגמול מיוחד בשל שירות מילואים שביצע. הכללים לענין תנאי הזכאות לתגמול המיוחד ייקבעו בפקודות הצבא,

⁷ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(ד) (1) על אף הוראות כל דין, לא יראו את תשלום התגמול המיוחד כהכנסה –

(א) לענין פקודת מס הכנסה⁹ (בסעיף זה – הפקודה);

(ב) לענין חוק הביטוח הלאומי;

(ג) לענין חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994¹⁰.

(2) מקבל התגמול המיוחד חייב במס הכנסה בשיעור של 25% (בסעיף זה – המס המיוחד), ללא זכות לניכוי, לקיזוז, לפטור או להפחתה כלשהם.

(3) בשעת תשלום התגמול המיוחד, ינכה ממנו המשלם את המס המיוחד וישלמו לפקיד השומה, כהגדרתו בפקודה, בצירוף דין וחשבון שיגיש באותו מועד.

(4) יראו את המס המיוחד כמס הכנסה לענין שומה, גביה ועונשין לפי הפקודה; על ניכוי המס המיוחד יחולו הוראות סעיף 164 לפקודה, כאילו היה ניכוי מס שהמשלם חייב בו.

(5) שר האוצר רשאי, בהסכמת השר, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע סעיף קטן זה.

(ה) הזכות לתגמול המיוחד אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא.

- 18' בלי לגרוע מהוראות סעיף 17, רשאים הממשלה וכן כל גוף ציבורי לקיים פעולות או לקבוע הוראות שיש בהן כדי לתגמל חיילי מילואים או להביע הוקרה כלפיהם, בהתחשב בין השאר, במספר הימים ששירתו מילואים; פעולה או הוראה כאמור שהיא סבירה ומידתית לא תיחשב אפליה אסורה; לענין זה, "גוף ציבורי" – גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ט–1958 [נוסח משולב]¹¹.
- 19' (א) הממשלה תמנה ועדת שרים לענין מערך המילואים, שבראשה יעמוד ראש הממשלה או השר כפי שיורה ראש הממשלה (בסעיף זה – ועדת השרים לענין מערך המילואים). ושתפקידה לבחון, בשם הממשלה, את כלל ההיבטים הנוגעים למערך המילואים, לרבות זכויותיהם של חיילי המילואים וחובותיהם והדרכים לתגמולם בתחומים שונים.
- ועדת שרים לענין מערך המילואים

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 19 מוצע לקבוע כי הממשלה תמנה ועדת שרים לענין מערך המילואים, בראשה יעמוד ראש הממשלה או שר הביטחון. ועדה זו תבחן, על בסיס קבוע, את כלל ההיבטים הנוגעים למערך זה, ובכלל זה – זכויות חיילי המילואים וחובותיהם והדרכים לתגמולם בתחומים שונים.

ועדת השרים כאמור תביא לאישור הממשלה הצעות לתגמול והעדפת חיילי מילואים בתחומים כלכליים וחברתיים, על בסיס תקציבם של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, ותדווח לממשלה, אחת לשנה, על עבודתה.

סעיף 18 מוצע לקבוע כי הממשלה וכל גוף ציבורי רשאים לקיים פעולות או לקבוע הוראות שיש בהן כדי לתגמל חיילי המילואים או להביע הוקרה כלפיהם, בהתחשב בין השאר, במספר הימים ששירתו בשירות מילואים.

כן מוצע לקבוע כי פעולה או הוראה כאמור שהיא סבירה ומידתית לא תיחשב אפליה אסורה. הצעה זו מיועדת להתמודד עם טענה אפשרית לפיה מתן עדיפות או זכות כלשהי לחיילי מילואים מפלה אותה לטובה לעומת אזרחים שאינם משרתים במילואים. הסעיף המוצע ייתן תוקף חוקי לכלל הזכויות וההטבות החריגות אשר יקבעו בידי גופים ציבוריים שונים.

⁹ דיני מדינת ישראל 6, התשכ"א, עמ' 120.

¹⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

¹¹ ס"ח התש"ח, עמ' 92.

(ב) ועדת השרים לענין מערך המילואים תביא לאישור הממשלה הצעות לתגמול ולהעדפת חיילי מילואים בתחומים כלכליים וחברתיים, על בסיס תקציבם של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

(ג) ועדת השרים לענין מערך המילואים תמסור לממשלה, אחת לשנה, דיווח על עבודתה.

20. יום הוקרה למערך המילואים יצוין מדי שנה, ביום י"ח באייר או במועד סמוך לו כפי שתורה ועדת השרים לענין מערך המילואים, בהתאם להוראות שתורה ועדת השרים האמורה.

יום הוקרה
למערך
המילואים

פרק ז': הוראות שונות

21. (א) חייל מילואים אשר בהיותו בשירות מילואים היה כלוא בשל עבירה לפי פסק דין של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, או לפי פסק של קצין שיפוט בכיר, וכן אדם שנעדר מן השירות שלא כדין או שנעדר ברשות שהושגה בטענות כוזבות והורשע על כך כדין, ואם היתה לו זכות ערעור – לא ערער על ההרשעה או שערעורו על ההרשעה נדחה, אין רואים את תקופת כליאתו ואת תקופת היעדרותו, לענין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות מילואים, אלא אם כן הורה בית הדין הצבאי, בית המשפט או קצין השיפוט הבכיר, לפי הענין, הוראה אחרת; לענין זה, "קצין שיפוט בכיר" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי.

זמן השירות
במילואים לנעדר
מן השירות

(ב) לענין סעיף זה, יראו כתקופת כליאה תקופה שבה אדם –

(1) נשא עונש מאסר או מחבוש בפועל;

(2) נשא עונש מאסר בעבודת שירות לפי חוק העונשין, התשל"ז–1977¹² (בסעיף זה – חוק העונשין), או בעבודה צבאית לפי חוק השיפוט הצבאי;

(3) הוחזק במוסד סגור לפי סימן ז' בפרק ו' לחוק העונשין.

22. השר רשאי, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להטיל בתקנות חובות על חיילי מילואים שעה שאינם בשירות, אם תכלית חובות אלה להבטיח את פעולתו התקינה של צבא הגנה לישראל ולשמור על רכושו שנמסר לחיילי מילואים כאמור.

הטלת חובות
שלא בזמן
השירות

23. (א) השר רשאי לאצול לאדם אחר את הסמכויות הנתונות בידיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, למעט סמכויות אלה:

אצילת סמכויות

(1) הסמכות להתקין תקנות;

(2) הסמכות להוציא צווים לפי סעיף 8(א).

(ב) הודעה על אצילת סמכויות לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 22 מוצע להסמיך את שר הביטחון לקבוע בתקנות חובות לחיילי מילואים שלא בזמן השירות, אם תכלית חובות אלה היא הבטחת פעילותו התקינה של הצבא. נושא זה מוסדר כיום בסעיף 33 לחוק שירות ביטחון, שמוצע לבטלו.

סעיף 23 מוצע לאפשר לשר הביטחון לאצול מסמכויותיו לפי החוק המוצע, ובלבד שאין מדובר בהתקנת תקנות או במתן צווים לפי סעיף 8(א)(1) המוצע.

סעיף 20 מוצע לקבוע יום הוקרה שנתי למערך המילואים, שבמסגרתו ייערכו פעולות שונות.

סעיף 21 מוצע לקבוע כי תקופת כליאתו של חייל מילואים וכן תקופת היעדרו משירות המילואים ללא רשות לא יימנו, לענין חישוב זמן השירות במילואים, כתקופה שבה מילא החייל חובת שירות מילואים. נושא זה מוסדר כיום בסעיף 31 לחוק שירות ביטחון, שמוצע לבטלו.

¹² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- 24' חייל מילואים שלא התייצב לשירות מילואים או שלא שירת שירות מילואים, בניגוד עונשין לצו שנ ניתן לפי סעיפים 5(ב), 8(א), 9 או 14, דינו – מאסר שנתיים.
- 25' (א) צו לפי חוק זה, למעט צו לפי סעיפים 6(א), 7(ג) או 42(ג), יכול להיות אישי, כללי או לסוג מסוים, ואין חובה לפרסמו ברשומות; צו לפי סעיפים 6(א), 7(ג) או 42(ג) יכול להיות כללי או לסוג מסוים.
- (ב) סעיפים 49 ו-55(ג) עד (ז) לחוק שירות ביטחון יחולו, בשינויים המחויבים, על צו לפי חוק זה, למעט צו לפי סעיף 42(ג).
- 26' הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חוק שירות ביטחון הנוגעות לשירות ביטחון, ואין בהן כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר העוסק בשירות מילואים, לרבות חוק השיפוט הצבאי, חוקי השיקום, חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם, התשס"ב-2002¹³ וחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988¹⁴.
- 27' השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

פרק ח': תיקונים עקיפים

- 28' בחוק שירות ביטחון –
(1) בסעיף 1 –
(א) אחרי ההגדרה "חוקי השיקום" יבוא:
"חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007;
"חייל מילואים" – כהגדרתו בחוק שירות המילואים;
(ב) בהגדרה "יוצא צבא", במקום האמור בה יבוא:
"אזרח ישראלי או תושב קבוע שמלאו לו שמונה עשרה שנים וטרם קיבל פטור משירות ביטחון לפי סעיף 36א";

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 24 מוצע לקבוע כי דינו של חייל שלא התייצב לשירות מילואים או לא שירת שירות מילואים, בניגוד לצו, יהיה מאסר שנתיים.
- סעיף 25 מוצע לקבוע כי צווים שניתנו לפי החוק המוצע יכול שיהיו אישיים, לסוג מסוים או כלליים, ולא תהיה חובה לפרסמם ברשומות. זאת למעט צווים שניתנו לפי סעיפים 6(א), 7(ג) ו-42(ג) לחוק המוצע.
- סעיף 26 החוק המוצע קובע הוראות מיוחדות לענין שירות מילואים בלבד.
- מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע באות להוסיף על הוראות חוק שירות ביטחון הנוגעות לשירות מילואים. כך, ימשיכו לחול ההוראות שבחוק שירות ביטחון בדבר התייצבות לרישום ולבדיקה, הסדרי הפטור משירות, וכן הוראות כלליות אחרות הנוגעות לשירות סדיר ולשירות מילואים גם יחד. בנוסף מוצע לקבוע כי אין בחוק המוצע כדי לגרוע מהוראות דברי חקיקה אחרים שבהם מוסדרים ענינים שונים הקשורים למערך המילואים.
- סעיף 27 מוצע לקבוע כי שר הביטחון הוא השר הממונה על חוק זה.
- סעיף 28 לאור הסדרת נושא שירות המילואים בחוק המוצע, קיים צורך לערוך התאמות בחוק שירות ביטחון, כך שיעלה בקנה אחד עם החוק המוצע. יצוין כי הוראות רבות אשר מתייחסות לשירות סדיר ולשירות מילואים כאחד, נותרו על כנן בחוק שירות ביטחון, והן ימשיכו לחול גם על שירות מילואים לפי חוק זה.
- מוצע לעדכן את ההגדרות בחוק שירות ביטחון.
- מוצע לתקן את סעיף 17 לחוק שירות ביטחון, המסדיר כיום את ההתנדבות לשירות סדיר ולשירות מילואים, כך שיחול מעתה על התנדבות לשירות סדיר בלבד. ההתנדבות לשירות מילואים תוסדר בסעיף 13 לחוק המוצע.
- מוצע להוסיף לחוק שירות ביטחון את סעיף 36א, כך שגיל הפטור משירות מילואים, לפי חוק, יעמוד על ארבעים שנים לחיילים וארבעים וחמש שנים לקצינים, וזאת בשונה מהמצב הקיים, שבו גיל הפטור בחוק הוא חמישים וארבע, ופטור בגיל מוקדם יותר ניתן על פי החלטת מדיניות של גורמי הצבא.

¹³ ס"ח התשס"ב, עמ' 400.

¹⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

- (ג) ההגדרה "מוסמך" – תימחק;
- (ד) בהגדרה "מיועד לשירות ביטחון", במקום האמור בה יבוא:
- "אזרח ישראלי או תושב קבוע שמלאו לו שבע עשרה שנים וטרם קיבל פטור משירות ביטחון לפי סעיף 36א, ואשר עדיין לא התייצב לשירות ביטחון";
- (ה) בהגדרה "שירות מילואים", בסופה יבוא "לפי חוק שירות המילואים";
- (2) בסעיף 17 –
- (א) בסעיף קטן (א), המילים "ומי שאינו חייב בשירות מילואים רשאי להתנדב לשירות בכוחות המילואים של צבא הגנה לישראל, הכל" – יימחק;
- (ב) בסעיף קטן (ב), הסיפה החל במילים "והחייב בשירות מילואים" – תימחק;
- (ג) בסעיף קטן (ד), המילים "או שירות מילואים, לפי הענין" – יימחק;
- (ד) בסעיף קטן (ה), המילים "או לשירות מילואים או לתקופת שירות מילואים נוספת" – יימחק, והסיפה החל במילים "אולם מי שהתנדב לשירות מילואים" – תימחק;
- (3) בסעיף 18(ב), ברישה, המילים "ולענין סעיף 31" – יימחק;
- (4) פרק ד' וסעיפים 34 ו-35(ב) – בטלים;
- (5) אחרי סעיף 36 יבוא:
- "פטור משירות 36א. (א) יוצא צבא שאינו קצין ושמלאו לו ארבעים שנים יהיה מחמת גיל פטור מחובת שירות ביטחון.
- (ב) יוצא צבא שהוא קצין ושמלאו לו ארבעים וחמש שנים יהיה פטור מחובת שירות ביטחון.
- (ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) שר הביטחון רשאי לקבוע, בצו, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, מקצועות או תפקידים שיוצא צבא הנמנה עמם יהיה זכאי לפטור מחובת שירות ביטחון רק אם מלאו לו ארבעים ותשע שנים; ואולם אם מלאו לו ארבעים שנים או ארבעים וחמש שנים, לפי הענין, לא ייקרא לשירות מילואים אלא בתפקידו או במקצועו; צו כאמור יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם";
- (5) בסעיף 43(ה), במקום "יוצאי צבא הנמנים עם כוחות המילואים" יבוא "חיילי מילואים";
- (6) בסעיף 43א(א) –
- (א) בפסקה (1), במקום "יוצא-צבא, למעט יוצא צבא כאמור בסעיף 43(א) ו-(ב)" יבוא "חייל מילואים";
- (ב) בפסקה (2), במקום "יוצאי צבא כאמור בפסקה (1)" יבוא "חיילי מילואים" ובמקום "יוצא צבא" יבוא "חייל מילואים";
- (7) בסעיף 43ב, במקום "יוצאי צבא הנמנים עם כוחות המילואים" יבוא "חיילי מילואים" ואחרי "חייל" יבוא "מילואים".

- (1) בסעיף 1, בהגדרה "חייל", בפסקה (2), במקום "חוק שירות ביטחון" [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007";
- (2) בסעיף 11(א)(6), במקום "התש"ט-1949" יבוא "[נוסח משולב], התשמ"ו-1986, או לפי חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007";
- (3) בסעיף 136(ב)(2), במקום "התשי"ט-1959" [נוסח משולב] יבוא " [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, או על פי סעיף 22 לחוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".

- (1) בסעיף 270 –
 - (א) בהגדרה "מילואים", במקום "כמשמעותו בחוק שירות ביטחון" יבוא "בהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ז-2007";
 - (ב) אחרי ההגדרה "שכר מינימום" יבוא:

"שירות חצייומי" – שירות מילואים בהתאם לכללים ולהוראות שייקבעו בפקודות הצבא, שמשכו אינו עולה על שש שעות בהתייחסות אחת";
- (2) במקום סעיף 271 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרים רבים נקראים אנשי מילואים לשירות שאינו עולה על יום אחד, אשר מזכה אותם בתגמול בשיעור שכר העבודה הרגיל וההכנסה הממוצעת, לפי הענין, כמשמעותם בסעיף 273 לחוק הביטוח הלאומי (ובלבד שלא יפחת שיעור התגמול ליום מהתגמול המזערי ולא יעלה על התגמול המרבי, כמשמעותם בסעיף 270 לחוק הביטוח הלאומי).

ואולם קיימים מקרים רבים שבהם שירות המילואים מבוצע במשך פרק זמן קצר ביותר, בן מספר שעות, שהשפעתו על עבודתו של איש המילואים היא חלקית. לפיכך, אין זה סביר לשלם לאותו משרת מילואים תגמול בשיעור המשולם למי ששירת יום מילואים מלא. המדובר במקרים כדוגמת תרגילי גיוס שבמסגרתם נקראים אנשי המילואים להתייצב בנקודת מפגש הקרובה לביתם, בקריאה לשירות מילואים לצורך השתתפות בדיון הנערך בסמוך למקום המגורים של איש המילואים, בקריאה לריאיון הנערך על ידי מפקד היחידה וכיוצא באלה, ובלבד שמשך שירות המילואים, לרבות משך הנסיעות למקום השירות ובחזרה, לא יעלה על שש שעות.

מוצע, כי בנסיבות כאמור ישולם לחייל המילואים מחצית התגמול שהיה משתלם לו בעד שירות מילואים יומי. ניתן למצוא הצדקה לכך גם, או אף בעיקר, בהיותו של התגמול "גמלה מחליפת שכר" שתכליתה להעמיד את חייל המילואים במצב שבו היה נמצא אילו לא נקרא למילואים.

יובהר, כי אין הכוונה לשלול ממשרת המילואים את התגמול שהוא זכאי לו כאשר שירות המילואים גרם לו

ואולם קיימים עדיין מקצועות ותפקידים מסוימים שבהם קיים מחסור חמור בכוח אדם, ועל כן יש צורך להותיר בידי הצבא את האפשרות לצרף למערך המילואים גם מי שנמנים עם אותם מקצועות ותפקידים, וגילם אינו עולה על ארבעים ותשע שנים. חריגים אלה ייקבעו על ידי שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לתקופה מרבית של שלוש שנים, אשר ניתנת להארכה.

כן מוצע לבטל את ההוראות בחוק שירות ביטחון, המתייחסות לשירות מילואים, ואשר החוק המוצע נועד לבוא במקומן.

עוד מוצע לתקן הוראות שונות בחוק שירות ביטחון, כך שיותאמו להגדרה "חייל מילואים" שבחוק המוצע.

מוצע כי תחילתם של ביטול כותרת פרק ד' לחוק שירות ביטחון ושל סעיפים 28, 29 ו-32 לחוק האמור תהא מיום כ"ז באדר התש"ע (13 במרס 2010) (ראה דברי ההסבר לסעיף 42).

נוסח ההוראות בחוק שירות ביטחון, שמוצע לבטלן מובא בנספח לדברי ההסבר.

סעיפים מוצע לבצע התאמות בדברי החקיקה המאזכרים 29 ו-31 את שירות המילואים לפי חוק שירות ביטחון כך **ער 41** שיתאימו לנוסחו של החוק המוצע.

סעיף 30 סעיף 271(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי) קובע את הזכות לתגמול בשל שירות מילואים.

"הזכות לתגמול 271. (א) מי שמשרת כחוק במילואים, ישולם לו תגמול בשיעור האמור בסעיף 272, בעד ימי שירותו במילואים כמפורט להלן לפי הענין, וזאת אף אם הכנסתו לא פחתה מחמת שירותו כאמור:

(1) לגבי שירות רצוף של שבעה ימי מילואים, לרבות כמה תקופות רצופות בנות שבעה ימים כל אחת – בעד כל יום מילואים;

(2) היתה יתרת ימי השירות במילואים לאחר חישוב התגמול כאמור בפסקה (1), שישה ימים – בעד כל יום מימי המילואים הנותרים ובעד יום נוסף אחד;

(3) היתה יתרת ימי השירות במילואים לאחר חישוב התגמול כאמור בפסקה (1), פחות משישה ימים – בעד סך ימי המילואים הנותרים כשהוא מוכפל ב-1.4.

(ב) שיעור התגמול למי ששירת שירות חצי-יומי, יהיה מחצית התגמול הניתן בעד יום שירות במילואים לפי סעיף קטן (א)(3).

31. בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹⁵ – תיקון חוק הבחירות לכנסת

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "חוק שירות ביטחון" יבוא:

"חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007¹⁶;

(2) בסעיף 56(ד), במקום "חוק שירות ביטחון" יבוא "חוק שירות המילואים";

(3) בסעיף 130(ב), במקום "החוק האמור" יבוא "חוק שירות המילואים".

32. בחוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949¹⁶, בסעיף 41 – תיקון חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה)

(1) בסעיף קטן (א), במקום "בתוך שבעה ימים" יבוא "ככל האפשר בנסיבות הענין ובתוך זמן סביר" והסיפה החל במילים "הוראה זו תחול" – תימחק;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "בתוך שבעה ימים ממועד" יבוא "בתוך זמן סביר לאחר";

(3) סעיף קטן (ג) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

הלאומי, לפי סכום ההכנסה בתקופת רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים, חלקי 90 יום.

על פי דרך חישוב זו, המשרת במילואים תקופות הקצרות משבעה ימים, אינו מפוצה על אובדן שכר עבודה מלא. כך, מי שמשרת חמישה ימים מפוצה בשיעור של 5/30 משכרו, בעוד שעבור שבוע בן 5 ימי עבודה, היה זכאי לשכר עבודה של שבוע מלא 7/30 כלומר – פי 1.4 מהפיצוי הקבוע כיום בחוק.

להפסד יום עבודה, גם אם זומן לשעות בודדות. לפיכך מוצע, כי שירות המילואים ה"חצי-יומי" יוגבל בפקודות הצבא, כך שייקבעו לגביו כללים והוראות שייגבילו את הקריאה לשירות כזה או שיאפשרו חריגה ממנו, בנסיבות המצדיקות זאת.

במצב דהיום, חייל מילואים מפוצה על אובדן שכר עבודתו במהלך שירותו במילואים על ידי המוסד לביטוח לאומי, באמצעות מעבידו או באופן ישיר. שיעור התגמול היומי מחושב, בהתאם להוראות סעיף 273 לחוק הביטוח

¹⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 556.

¹⁶ ס"ח התש"ט, עמ' 13.

- 33' בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951¹⁷, בסעיף 7(ב), במקום "חוק שירות ביטחון, התש"ט-1949" יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".
- 34' בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985¹⁸, בסעיף 1, בהגדרה "שירות חובה", במקום "הפרק הרביעי לחוק שירות ביטחון" יבוא "סעיפים 6 ו-7 לחוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".
- 35' בחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970¹⁹, בסעיף 11(2), במקום "חוק שירות ביטחון" יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".
- 36' בחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967²⁰ – בסעיף 1 –
- (1) אחרי ההגדרה "חוק שירות ביטחון" יבוא: "חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים התשס"ז-2007²¹;
- (ב) בהגדרה "חייל", בפסקה (2), במקום "סעיף 26 לחוק שירות ביטחון" יבוא "סעיף 8 לחוק שירות המילואים";
- (2) סעיף 12 – בטל;
- (3) בסעיף 16, בכל מקום, במקום "סעיף 26 לחוק שירות ביטחון" יבוא "סעיף 8 לחוק שירות המילואים".
- 37' בחוק פיצויי פטורים, התשכ"ג-1963²² –
- (1) בסעיף 2(1), במקום "חוק שירות ביטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב], ושירות על פי צו לפי סעיף 26 לחוק האמור" יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007 (בחוק זה – חוק שירות המילואים)";
- (2) בסעיף 13, במקום "שירות מילואים ושירות על פי צו לפי סעיף 26 לחוק שירות הביטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב]" יבוא "שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים".
- 38' בחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965²², בסעיף 75(ג), במקום "פעיל לפי חוק שירות ביטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב]" יבוא "לפי חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".

ד ב ר י ה ס ב ר

- מוצע לתקן עיוות זה, כך שיינתן פיצוי מלא על ידי המילואים שמבצע איש המילואים.
- כלומר, חייל המבצע שירות מילואים בן 7 ימים – יקבל פיצוי על מלוא 7 הימים. חייל המבצע 6 ימי מילואים יפוצה בגין מלוא שבוע העבודה שהפסיד, על ידי כך שיוענק לו פיצוי על 7 ימי שירות. חייל המבצע שירות לתקופות קצרות מכך, יפוצה בעבור כל יום מילואים
- בשיעור של תגמול יומי כפול 1.4, כערכו האמיתי של אובדן ההכנסה שהחוק בא לפצותו עליו.
- בהתאם לאמור, חייל שביצע שירות מילואים לתקופה הארוכה מ-7 ימים, ישולם לו תגמול כנגד כל יום מילואים בעד כל שירות של שבעה ימי מילואים או בעד כמה תקופות רצופות בנות שבעה ימים כל אחת, ובעד יתרת ימי המילואים (בסעיף זה – היתרה), ישולם לו תגמול

¹⁷ ס"ח התשי"א, עמ' 228.

¹⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142.

¹⁹ ס"ח התש"ל, עמ' 65.

²⁰ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.

²¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

²² ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.

39. תיקון חוק מבקר המדינה
בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]²³, בסעיף 38(6), במקום "שירות פעיל בשירות מילואים לפי חוק שירות ביטחון, התשי"ט-1959" יבוא "שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".

40. תיקון חוק ההוצאה לפועל
בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967²⁴, בסעיף 74(א)(1), במקום הסיפה החל במילים "נמצא בשירות מילואים" יבוא "משרת שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".

41. תיקון חוק חופשה שנתית
בחוק חופשה שנתית, התשי"א-1951²⁵ –
(1) בסעיף 4(ב)(1), במקום "חוק שירות ביטחון, התש"ט-1949" יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007";
(2) בסעיף 5(א)(1), במקום "חוק שירות ביטחון, התש"ט-1949" יבוא "חוק שירות המילואים, התשס"ז-2007".

פרק ט': תחילה והוראות מעבר

42. תחילה והוראות מעבר
(א) תחילתו של חוק זה, למעט הסעיפים המפורטים בסעיף קטן (ב), ביום ו' באדר ב' התשס"ח (13 במרס 2008) (בסעיף זה – יום התחילה).
(ב) תחילתם של סעיפים 6(ב) ו-7, וכן תחילתו של ביטול כותרת פרק ד' לחוק שירות ביטחון וסעיפים 28, 29 ו-32 בפרק זה, כאמור בסעיף 28(4) לחוק זה, ביום כ"ז באדר התש"ע (13 במרס 2010).

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, מוצע כי תחילתם של סעיפים 6(ב) ו-7 לחוק המוצע, וכן ביטולם של כותרת פרק ד' לחוק שירות ביטחון וסעיפים 28, 29 ו-32 בו, תהא ביום כ"ז באדר התש"ע (13 במרס 2010) ועד מועד זה יחול ההסדר הקיים כיום. זאת בכדי לאפשר לצה"ל להשלים בשנים הקרובות את תכנית כשירות הכוחות הסדירים וכוחות המילואים, שקבע לעצמו בעקבות מלחמת לבנון השנייה. יודגש כי גם בשנת 2010 ייבחן יישומו של תיקון זה פעם נוספת בהתאם לצרכי הביטחון באותה עת.

עוד מוצע כי שר הביטחון יהיה רשאי להקדים, בצו, באישור הממשלה, את מועד תחילתו של החוק, כולו או חלק מהוראותיו.

בנוסף, מוצע לקבוע כי יוצא צבא שנמנה עם כוחות המילואים לפי הוראות חוק שירות ביטחון כנוסחן ערב יום התחילה, יראו אותו כמי שנמנה עם מערך המילואים לפי הוראות סעיף 4 לחוק המוצע, אלא אם קיבל פטור מחובת שירות מילואים לפי סעיף 36(2) לחוק שירות ביטחון. במקביל, מוצע לקבוע, כי אם לא ציווה פוקד לפי סעיף 4(א) לחוק המוצע, בתוך שלוש שנים מיום תחילתו של החוק, כי יוצא הצבא מתאים לשירות מילואים וכי קיימת נחיצות שיימנה עם מערך המילואים, יראו את יוצא הצבא כאילו קיבל פטור מחובת שירות מילואים לפי סעיף 36(2) לחוק שירות ביטחון.

כדלקמן: היתה היתרה בת שישה ימים – ישולם לו תגמול בעד שבעה ימים; היתה היתרה נמוכה משישה ימים – ישולם לו תגמול כנגד מכפלת מספר ימי המילואים הנתורים ב"4".

עוד מוצע לקבוע כי תגמולי המילואים ישולמו לחייל המילואים גם אם הכנסתו לא פחתה כתוצאה משירותו – וזאת על אף היות תגמול המילואים בגדר "גמלה מחליפת שכר". מטרתו של תיקון מוצע זה להיטיב עם חיילי המילואים הנקראים לשירות בימים שאינם ימי עבודה עבורם, והוא מתחייב גם מהגדרת השירות החצי יומי, המבוסס על ההנחה כי הכנסתו של חייל המילואים באותו היום לא תיפגע או שתפגע רק באופן חלקי.

ואלה ההוראות בחוק הביטוח הלאומי שמוצע לבטלן:

"271. הזכות לתגמול

(א) מי שמשרת כחוק במילואים ישולם לו תגמול בשיעור האמור בסעיף 272 בעד כל יום שירותו במילואים."

סעיף 42 מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה תהא ביום ו' באדר ב' התשס"ח (13 במרס 2008) (להלן – יום התחילה). זאת בכדי לאפשר לגורמי הצבא שהות מספקת להיערך לשינויים הנובעים מן החוק ולהשלים את עבודת המטה ליישומה.

²³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

²⁴ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

²⁵ ס"ח התשי"א, עמ' 234.

(ג) השר רשאי, בצו, באישור הממשלה, להקדים את יום התחילה של חוק זה, כולו או חלקו, וכן להקדים את מועד תחילתם של הסעיפים המנויים בסעיף קטן (ב), כולם או חלקם.

(ד) יוצא צבא שנמנה עם כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל לפי הוראות פרק ד' לחוק שירות ביטחון כנוסחו ערב יום התחילה, ושלא ניתן לו פטור מחובת שירות מילואים לפי סעיף 36(2) לחוק האמור, יראו אותו כחייל מילואים והוראות חוק זה יחולו עליו; ואולם אם לא ציווה פוקד לפי סעיף 4(א), בתוך שלוש שנים מיום התחילה, כי יוצא הצבא כאמור מתאים לשירות מילואים וכי הימנותו עם מערך המילואים נחוצה, יראו אותו כאילו ניתן לו פטור מחובת שירות מילואים לפי סעיף 36(2) לחוק שירות ביטחון.

נספח לדברי ההסבר

ואלה ההוראות בחוק שירות ביטחון שמוצע לבטלן:

“פרק ד': שירות מילואים

27. חובת שירות מילואים

(א) יוצא-צבא שנמצא כשר לשירות והוא אינו בשירות סדיר יהיה נמנה עם כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל וחייב בשירות מילואים שנתי ובשירות מילואים חדשי לתקופות המפורטות בפרק זה.

(ב) יוצא צבא הנמנה עם כוחות המילואים, אשר לא שירת שירות סדיר, או שירת שירות סדיר שאינו עולה על שלושים ימים, חייב, בנוסף לאמור בסעיף קטן (א), בשירות מילואים במקום שירות סדיר.

(ג) יוצא צבא, החייב בשירות מילואים לפי פרק זה ולפי סעיף 34, יהיה חייב להתייצב לשירות מילואים, אם נקרא לשירות על ידי מוסמך בדרך שנקבעה לכך בפקודות הצבא; לענין סעיף 55(ב) עד (ז) – יראו קריאה לשירות מילואים, לפי סעיף זה, כצו.

27א. כללים לשירות מילואים

(א) כללים בדבר שירות מילואים לפי פרק זה, ייקבעו בפקודות הצבא; כן ייקבעו בפקודות הצבא זכויותיו וחובותיו של יוצא צבא בשירות מילואים.

(ב) הכללים האמורים בסעיף קטן (א), יובאו לידיעת יוצא הצבא הנקרא לשירות מילואים, בכתב, בדרך שיקבע שר הביטחון בתקנות.

(ג) נקרא יוצא צבא לשירות מילואים על ידי מוסמך, שלא על פי הכללים שנקבעו בפקודות הצבא, והובא הדבר לידיעת הגורם שנקבע לכך בפקודות אלה, יבטל אותו גורם או יתקן, לפי הענין, את קריאתו של יוצא הצבא כאמור לשירות מילואים.

(ד) (1) תוקנה הקריאה לשירות מילואים של יוצא הצבא, יתייצב יוצא הצבא לשירות מילואים, כאמור בקריאה המתוקנת.

(2) לא קיבל יוצא הצבא הודעה על תיקון או ביטול הקריאה לשירות מילואים, כאמור בסעיף קטן (ג), חייב יוצא הצבא להתייצב לשירות המילואים שאליו נקרא.

(3) יוצא הצבא שהתייצב לפי הוראות פסקה (2), לא ישרת שירות מילואים, אלא אם כן תוקנה קריאתו וכאמור בקריאה המתוקנת, או נמסר לו כי הגורם האמור בסעיף קטן (ג), אישר כי קריאתו עשתה על פי הכללים.

28. שירות מילואים חדשי

תקופת שירות המילואים החדשי היא יום אחד לכל חודש, או שני ימים רצופים לכל חדשים, או שלושה ימים רצופים לכל שלושה חדשים, או שתיים עשרה שעות לשיעורין לכל חודש, הכל כפי שיקבע בכל מקרה המוסמך, כאמור בסעיף 27; ובלבד –

(1) שלא יצורפו ימי השירות החדשי, על ידי הסמכת תקופה אחת של שירות חדשי

לחברתה, לתקופה כוללת העולה על שלושה ימים, אלא בהסמכת יוצא-הצבא;

(2) שאותם ימים או אותן שעות לא יחולו בשבת או במועדי ישראל.

(3) שסך כל ימי שירות המילואים החודשי בשנה לא יעלה על שישה ימים.

29. שירות מילואים שנתי

(א) תקופת שירות המילואים השנתי היא עד שלושים ימי שירות לכל שנה, ובלבד שתקופת שירות המילואים של יוצא צבא בתעסוקה מבצעית, כהגדרתה בפקודות הצבא, לא תעלה על עשרים וחמישה ימי שירות לכל שנה.

(ב) על אף האמור בסעיף 28(א), רשאי מוסמך להורות כי עד שלושה ימי שירות חודשי, כאמור בסעיף 28, יצורפו לתקופת שירות המילואים השנתי, ובלבד שבאותה שנה, ייקרא יוצא הצבא לשירות, לצורכי אימונים והכשרה, לתקופה שלא תפחת מהתקופה שצורפה; צורפו ימי השירות החודשי כאמור, יופחת מספרם מסך ימי שירות המילואים החודשי בשנה, כאמור בסעיף 28(3).

(ג) על אף האמור בסעיף 28(1) ובסעיף קטן (ב), רשאי מוסמך להורות כי עד שישה ימי שירות חודשי, כאמור בסעיף 28, של יוצא צבא שהוא קצין, או של יוצא צבא שהוא נגד הממלא תפקיד פיקודי במפקדת יחידה, יצורפו לתקופת שירות המילואים השנתי שאליה נקרא, ובלבד שבאותה שנה ייקרא יוצא צבא כאמור לשירות, לצורכי אימונים והכשרה, לתקופה שלא תפחת מהתקופה שצורפה; צורפו ימי שירות חודשי כאמור, יופחת מספרם מסך ימי שירות המילואים החודשי בשנה, כאמור בסעיף 28(3).

(ד) שירות מילואים שנתי, כמפורט בסעיף קטן (א), יהיה רצוף, ואולם מוסמך רשאי להורות כי תקופת שירות המילואים השנתי של יוצא צבא, בשנה מסוימת, תחולק לשניים או לשלושה, ואולם אם הסכים לכך יוצא הצבא בכתב – ניתן לחלקה אף לארבעה או ליותר.

(ה) במניין תקופת שירות המילואים יבואו ימי המנוחה כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, וכן ימים אחרים שבהם, על פי פקודות הצבא, אין לשחרר יוצאי צבא משירות מילואים; ואולם לענין סמכות הקריאה לפי סעיף קטן (א), לא יבוא במניין תקופת השירות, יום כאמור, אם הוא היום האחרון של תקופת שירות המילואים המרבית.

(1) נוכח ראש המטה הכללי של צבא הגנה לישראל (להלן – הרמטכ"ל), כי קיימים צרכים בטחוניים דחופים או צרכים בלתי צפויים, רשאי הוא, מנימוקים שיירשמו ובאישור שר הביטחון, להורות למוסמך לקרוא לשירות

נספח לדברי ההסבר

נמנה עם בעלי מקצועות ותפקידים חיוניים או שקיים בהם חוסר בכוח אדם, כפי שקבע הרמטכ"ל באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. חוק שירות ביטחון (הגבלות קריאה לשירות מילואים של קצין – הוראת שעה), התשס"ב–2001.

30. שירות מילואים בהגא

לא ייקרא יוצא-צבא גבר באחד הגילים שמארכבים וחמש עד חמישים וארבע לשרת שירות מילואים אלא בהגא, כמשמעותו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951; הוראה זו לא תחול על סוגי יוצאי צבא ששר הביטחון קבע בתקנות.

31. זמן השירות במילואים לנער

יוצא-צבא אשר בהיותו בשירות מילואים היה כלוא בשל עבירה לפי פסק דין של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, או לפי פסק של קצין שיפוט בכיר, וכן אדם שנעדר מן השירות שלא כדין או שנעדר ברשות שהושגה על סמך טענות כוזבות והורשע על כך כדין, ואם היתה לו זכות ערעור – לא ערער על ההרשעה או שערעורו על ההרשעה נדחה, אין רואים את תקופת כליאתו ולא את תקופת היעדרותו לענין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות מילואים, אלא אם כן הורה בית הדין הצבאי, בית המשפט או קצין השיפוט הבכיר הוראה אחרת.

32. תקנות לחישוב הזמן

שר הביטחון רשאי לקבוע בתקנות –

- (1) את אופן חישוב השנה לצורך סעיפים 27 עד 31;
- (2) את מידת תחולתן של הוראות סעיפים 27 עד 31 לגבי שנה מסוימת על מי שסיים תוך אותה שנה אחת שירותו הסדיר;
- (3) את דינה של תקופת שירות מילואים שנתי שהתחילה בשלהי שנה אחת ונסתיימה, תוך כדי שירות רצוף, בשנה שלאחריה.

33. הטלת חובות שלא בזמן השירות

שר הביטחון רשאי, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להטיל בתקנות חובות על יוצאי-צבא הנמנים עם כוחות המילואים של צבא-ההגנה לישראל שעה שאינם בשירות, ולקבוע כי אי קיומן מהווה עבירה על פי תקנות כאמור, אם תכלית חובות אלה להבטיח את פעולתו התקינה של צבא-ההגנה לישראל ולשמור על רכשו שנמסר ליוצאי-צבא כאמור.

33א. תגמול מיוחד

(א) שירת אדם שירות מילואים לפי חוק זה, יהיה זכאי, בנוסף לתגמולים אחרים שלהם הוא זכאי על פי דין, לתגמול מיוחד, בהתאם לתנאים שייקבעו בפקודות הצבא (להלן – תגמול מיוחד).

(ב) תנאי הזכאות לתגמול המיוחד, לרבות משך

מילואים, יוצאי צבא הנמנים עם יחידות, תפקידים או מקצועות שייקבעו על ידו, ובלבד ששירות לפי סעיף זה לא יעלה על שבעה ימים מעבר לתקופת שירות המילואים המרבית על פי חוק זה.

(2) קריאה לפי פסקה (1) תובא לידיעת ועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שועדת החוץ והביטחון הסמיכה לכך, תוך 48 שעות ממועד הינתנה; במניין תקופה זו לא יבואו ימי מנוחה, פגרה או שבתון על פי חיקוק; ביקשה ועדת המשנה לקיים דיון בקריאה שהובאה בפניה – רשאית היא לזמן לדיון את הרמטכ"ל או את נציגו.

(ז) שר הביטחון רשאי להורות, בתקנות, כי תקופת שירות המילואים של יוצאי צבא, בתפקידים ובמקצועות שייקבעו על ידו, תעלה על התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) עד (ג), אם התקיים אחד מאלה:

- (1) קיים צורך בתקופות אימון והכשרה רוכות יותר, לשם שמירה על הרמה המקצועית של בעל התפקיד;
- (2) קיים חוסר בכוח אדם באותם תפקידים או מקצועות;
- (3) בעל התפקיד או המקצוע נדרש לפעולות חירום שבהן אין אפשרות לצפות מראש את משך השירות הנדרש;

תקנות לפי סעיף קטן זה טעונות אישורה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

29א. שירות מילואים במקום שירות סדיר

(א) תקופת שירות המילואים במקום שירות סדיר, כאמור בסעיף 27(ב), היא עד ארבעה חודשים.

(ב) שירות מילואים במקום שירות סדיר יהיה רצוף, ואולם רשאי מוסמך להורות כי תקופת שירות מילואים במקום שירות סדיר של יוצא צבא תחולק לשניים או לשלושה, באותה שנה או בשנים אחדות; הסכים לכך יוצא הצבא, בכתב, ניתן לחלקה אף לארבעה או ליותר.

29ב. הגבלות קריאה

(א) יוצא צבא, שמלאו לו ארבעים ואחת שנים, המשרת שירות מילואים ביחידה קרבית, כהגדרתה בפקודות הצבא, ואשר שירות מילואים ביחידה כאמור תקופה כוללת של עשר שנים לפחות, לא ייקרא לשירות מילואים לצורך ביצוע תעסוקה מבצעית, אלא אם כן נתן הסכמתו לכך, או שהוא נמנה עם בעלי מקצועות ותפקידים חיוניים או שקיים בהם חוסר בכוח אדם, כפי שקבע הרמטכ"ל באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. (ב) יוצא צבא שמלאו לו ארבעים ושמונה שנים, אשר שירת שירות מילואים ביחידה קרבית כאמור בסעיף קטן (א), תקופה כוללת של עשרים שנה לפחות, לא ייקרא לשירות מילואים אלא אם כן נתן הסכמתו לכך, או שהוא

נספח לדברי ההסבר

(4) יראו את המס המיוחד כמס הכנסה לענין שומה, גביה ועונשין לפי הפקודה; על ניכוי המס המיוחד יחולו הוראות סעיף 164 לפקודה, כאילו היה ניכוי מס שהמשלם חייב בו.

(5) שר האוצר רשאי, בהסכמת שר הביטחון, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע סעיף קטן זה.

(ה) לא ישולם תגמול מיוחד לאחר שלוש שנים מתום השנה שבה שירת אדם בשירותהמילואים אשר זיכה אותו בתגמול המיוחד.

(ו) הזכות לתגמול המיוחד אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא.

34. שירות לפי צו שר הביטחון

(א) שר הביטחון רשאי בנסיבות חירום, אם הוא משוכנע שביטחון המדינה מחייב זאת –

(1) לקרוא, בצו, לכל יוצא-צבא הנמנה עם כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל, להתייצב לשירות סדיר או לשירות מלואים, כפי שנקבע בצו, במקום ובזמן שנקבעו בצו, ולשרת כל זמן שהצו יעמוד בתקפו;

(2) להסמיך, בצו, פוקד או מוסמך, לקרוא ליוצא צבא להתייצב ולשרת כאמור.

(ב) צו של שר הביטחון להתייצב לשירות סדיר או לשירות מילואים, שניתן לפי סעיף קטן (א)(1), וכן צו של פוקד או של מוסמך, שניתן על פי סעיף קטן (א)(2), יובאו על ידי שר הביטחון, בהקדם ככל האפשר אחרי הינתנם, לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

(ג) הועדה רשאית לאשר צו כאמור בסעיף קטן (ב), בשינויים או בלי שינויים, או לא לאשרו, או להביאו בפני הכנסת; תקפו של הצו יפקע ארבעה עשר ימים מיום הינתנו, מלבד אם אושר, וכפי שאושר, בידי הועדה או בידי הכנסת לפני תום המועד האמור.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על צו של פוקד ומפקד כאמור בסעיף קטן (א)(2) שניתן לפני יום י"א בכסלו התשמ"ה (5 בדצמבר 1984).

35 (ב) יוצא-צבא החייב להתייצב לשירות מילואים, רואים אותו לענין חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, כאילו היה בשירות מן הזמן שנקבע להתייצבותו בצו או בקריאה לפי סעיף 27(ג); לא התייצב, ללא צידוק מספיק, רואים אותו כאילו באותו זמן עזב את השרות שלא ברשות.

תקופת שירות המילואים המזכה, סוגי היחידות שהשירות בהם מזכה בתגמול, שיעוריו ודרכי ביצוע התשלום, ייקבעו בפקודות הצבא.

(1) מימון התגמול המיוחד יהיה מאוצר המדינה, והחל בשנת 1999, יווסף לבסיס תקציב הביטחון, כמשמעותו בפרק ג' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

(2) המסגרת התקציבית שמתוכה ימומן התגמול המיוחד, כאמור בפסקה (1), תעמוד על סך 30 מיליון שקלים חדשים; סכום זה יעודכן ב־16 בפברואר של כל שנה, בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; לענין זה – "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "המדד החדש" – מדד חודש ינואר של כל שנה;

"המדד הבסיסי" – מדד חודש יולי 1997;

(3) על אף האמור בפסקה (2), רשאי שר האוצר, בהסכמת שר הביטחון, לקבוע סכום העולה על הסכום שבפסקה האמורה, וזאת במסגרת קביעת תקציב המדינה השנתית.

(ד) מסכום התגמול המיוחד ניתן לקזז את הסכומים שאותם חב מי שזכאי לתגמול המיוחד, עקב שירותו הצבאי.

(ה) (1) על אף הוראות כל דין, לא יראו את תשלום התגמול המיוחד –

(א) כהכנסה, כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה)

(ב) כהכנסה לענין חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995;

(ג) כהכנסה לענין חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

(2) מקבל התגמול המיוחד חייב במס הכנסה בשיעור של 25% (להלן – המס המיוחד), ללא זכות לניכוי, לקיזוז, לפטור או להפחתה כלשהם.

(3) בשעת תשלום התגמול המיוחד, ינכה ממנו המשלם את המס המיוחד וישלמו לפקיד השומה, כהגדרתו בפקודה, בצירוף דין וחשבון שיגיש באותו המועד.

